

EŞLER ARASINDAKİ MAL REJİMİNİN ÖLÜM İLE SONA ERMESİ

GİRİŞ

Türk Medeni Kanununda yasal mal rejimi(edinilmiş mallara katılma) ve seçimlik mal rejimi(mal ayrılığı, paylaşmalı ayrılığı ve mal ortaklığı) olmak üzere iki tür mal rejimi vardır. Eşler evlilik öncesi veya sonrasında bir sözleşme yapmamışlar ise yasal mal rejimi olan edinilmiş mal rejimi uygulanacaktır. Uygulamada genellikle bu mal rejimi görülmekle birlikte eşler dilediği takdirde, kanunda yer alan seçimlik mal rejimlerinin uygulanmasını da isteyebilir. Mal rejimlerine kısaca bu şekilde değindikten sonra mal rejimin ölüm halinde sona ermesi konusunu açıklamak gerekmektedir.

EŞLER ARASINDA MAL REJİMİNİN SONA ERMESİ

Eşler arasında mal rejimi şu durumlarda sona erecektir:

- * Evliliğin boşanma ile sona ermesi
- *Evliliğin iptal sebebi ile sona ermesi
- *Hakim kararıyla mal ayrılığına dönülmesi
- *Eşlerden birinin ölümü
- *Eşlerin başka bir mal rejimini kabul etmek üzere, noterden sözleşme yapmaları

Hallerinde mal rejimi sona erecektir.

EŞLERDEN BİRİNİN ÖLÜMÜ HALİNDE MAL REJİMİ TASFİYESİ

Eşlerden birinin ölümü, mal rejimin tasfiye edilmesine neden olan durumlardan bir tanesidir. Ölüm halinde mal rejimi, ölüm anında sona ermiş sayılır. Mal rejimi tasfiyesinde, sağ kalan eş, çocuklar ve diğer mirasçılara arasında tasfiye yapılmadan önce, eşler arasındaki mal rejimi tasfiyesi yapılır ardından diğer mirasçılar açısından tasfiyeye geçilir.

Öncelikle, sağ kalan eşin kişisel malları tasfiye dışında tutulur. Sağ kalan eş, ölen eşin edinilmiş mallarının yarısını aldıktan sonra miras paylaşırma aşamasına geçilir. Bu aşamada tereke ölen eşin kişisel malları ile edinilmiş mallarının yarısından oluşmaktadır. Sağ kalan eşin tereke paylaşımında da çocukları ile birlikte $\frac{1}{4}$ oranında hak sahibidir. Yani sağ kalan eş, mal rejiminden kaynaklı haklarını aldıktan sonra yine ölenin mirasçısı olarak terekedeki payını kanuni oranına göre alacaktır. Kanun sağ kalan eşe bu haklar dışında, aile konutu şerhli taşınmazın miras payından düşülmek kaydıyla kendinse verilmesini yani aile konutunun talep etme hakkı tanımıştır.

ÖLÜM NEDENİYLE MAL REJİMİNİN SONA ERMESİ HALİNDE AİLE KONUTU VE EV EŞYALARI ÜZERİNDE SAĞ KALAN EŞİN HAKLARI

Evlilik birliği dolayısıyla da mal rejimi, ölüm ile sona ermiş olursa, mülkiyeti ölen eşe ait olan aile konutuna ilişkin olarak, sağ kalan eşin, kendi payına düşen miras hissesinden mahsup edilmesi şartıyla, aile konutunun mülkiyetini sağ kalan eş talep edebilir. Sağ kalan eş, mülkiyet hakkı dışında oturma hakkı veya bedel eklenmek suretiyle intifa hakkı da talep edebilir.

Sağ kalan eşe, aile konutu içerisinde bulunan eşyaların mülkiyetinin kendisine verilmesi için de talepte bulunabilir.

Ancak sağ kalan eş, TMK madde 510 hükümlerine göre mirasçılıktan çıkarılmış ise, bu hakkını kullanmaz. Zira sağ kalan eş bu durumda, ölen eşin mirasçısı olmayacağından, miras payına mahsuben aile konutunun mülkiyetinin kendisine verilmesini talep etmesi mümkün değildir.

Yine sağ kalan eşin, ölen eşin mirasından yoksun kaldığı durumda da aile konutunun mülkiyetini talep edemez.

Sağ kalan eşin, terekeden kendisine düşen payının, aile konutunun değerini karşılamadığı durumlarda, miras payı dışındaki kısmı, ekonomik gücü yetiyorsa kendisi tamamlayabilir. Eğer sağ kalan eşin ekonomik gücü bulunmuyorsa, aile konutu için intifa veya oturma hakkı talep edebilir.

Eşlerin birden fazla evi olması halinde, aile konutu olarak, eşlerin birlikte oturdukları ev dikkate alınacaktır. Yazlık devremülk gibi konutlar, sürekli birlikte yaşamaya elverişli olmadığından aile konutu statüsünde bulunmamaktadır. Aile konutunun tespitinde ihtilaf söz konusu ise öncelikle aile konutunun tespiti için dava açılır. Ardından sağ kalan eş, aile konutunun kendine özgülenmesi için ayrı bir dava açma yoluna gidebilir. Aile konutunun özgülenmesine ilişkin dava açma hakkı sadece sağ kalan eşe verilmiş bir hak olup, bu hak miras yoluyla veya başka suretle devredilemez.

SONUÇ

Görüldüğü üzere, kanun koyucu, ölüm ile evlilik birliğinin ve mal rejiminin sona ermesi halinde, mal rejimin tasfiyesinde aile konutuna ayrı bir önem vermiştir. Ölüm halinde öncelikle mal rejimin tasfiyesi ardından tereke paylaşımına geçilir. Mal rejimi tasfiyesinde sağ kalan eş, ölen eşin hayattaymış gibi, geride kalan mallardan kendisine düşen yasal payı aldıktan sonra, yasal mirasçı olarak terekenin kalan kısmında da kanuni payı oranında mirasçılık hakkına sahiptir.

Sağ kalan eşin ayrıca, terekeden kendisine düşen yasal miras payına mahsup edilmek üzere aile konutunun mülkiyetinin kendisine özgülenmesini talep etme hakkı da bulunmaktadır.